

Padělání peněz

Forgery money

Lukáš Pulec

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Lukáš PULEC
Osobní číslo: A07681
Studijní program: B 3902 Inženýrská informatika
Studijní obor: Bezpečnostní technologie, systémy a management

Téma práce: Padělání peněz

Zásady pro vypracování:

1. Pro vlastní potřebu zpracujte rešerši literatury, která se vztahuje k tématu BP.
2. V úvodu bakalářské práce zařadte krátký exkurs do historie papírových peněz.
3. Definujte fáze přípravy legálních bankovek, techniky tisku, ochranné prvky bankovek
4. Definujte padělký peněz, jejich stupně.
5. V praktické části vymezte právní rámec trestné činnosti a trestní odpovědnosti v oblasti padělání peněz, případně uveďte souvislosti s další trestnou činností.
6. Výstupy bakalářské práce doplňte praktickými příklady realizovanými orgány činnými v trestním řízení v dané oblasti, včetně vyhodnocení statistických údajů.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. PEKÁREK, Jiří. **Poznáte padělek bankovky ?**. PhDr. Jarmila Štěpánková; Foto: Jiří Pekárek. 1. vyd. Praha : Pragoeduca, 2000. 78 s. ISBN 80-85856-84-0
2. Mgr. BROŽ, Jiří, JUDr. HRADECKÝ, Michal. **Platební prostředky jejich ochrana a padělání**. Ministerstvo vnitra odbor vzdělávání a správy policejního školství a Policie České republiky. 1. vyd. Praha : Tiskárny MV, p.o., 2008. 160 s. ISBN 80-7312-055-0.
3. HLINKA, Bohuslav. **Atentáty na peníze**, 1. vyd. Praha: Svoboda 1987. 319 s
4. ČÍRTKOVÁ, J., VLČEK, M., ZOUBKOVÁ, I.: **Vybrané problémy kriminologie**. Institut pro výchovu a vzdělávání, Praha 1991.
5. KUČTA, J.: **Kriminologie I., II. část**. Masarykova univerzita, Brno 1993.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

19. února 2010

Termín odevzdání bakalářské práce:

19. května 2010

Ve Zlíně dne 19. února 2010

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Tato práce pojednává o historii papírových peněz používaných na území České republiky, o technologickém postupu výroby současných bankovek užívaných v České republice, o jednotlivých ochranných prvcích českých bankovek, o jejich rozpoznání a v neposlední řadě také o právní ochraně při padělání, pozměňování a udávání nepravých bankovek do oběhu.

Klíčová slova:

Tisk výšky, tisk z plochy – ofset, hlubotisk, vodoznak, ochranný okénkový proužek, ochranná vlákna, soutisková značka, skrytý obrazec, opticky proměnlivá značka, iridescentní pruh, mikrotext, ceninový papír, rozdělení padělků.

ABSTRACT

This work dealt with story paper pen-case used on territory Czech Republic, about technological processing contemporary paper money used in the Czech Republic, about single protective first Czech paper money, about their diagnosis and last but not least too about legal protection at forgery, doctoring and indicating wrong paper money into circulation.

Keywords:

Printing elevations, printing from surface – offset, gravure printing, water-sing, protective fenestrated strip, protective filaments, registr mark, hidden figure, optical variable mark, iridescent strip, micro-text, valuables paper, partition forgerie.

Tímto bych chtěl poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce PhDr. Mgr. Stanislavu Zelinkovi za velkou pomoc při tvorbě mé bakalářské práce jak v teoretické části, tak i v praktické části.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.
V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně

.....
Podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 HISTORIE PAPIROVÝCH PENĚZ	11
1.1 BANKOVKY V ČESKOSLOVENSKU	11
2 POSTUP PŘÍPRAVY BANKOVKY	13
2.1 TECHNIKY TISKU	14
2.1.1 TISK Z VÝŠKY	144
2.1.2 TISK Z PLOCHY – OFSETOVÝ TISK	15
2.1.3 HLUBOTISK.....	16
2.2 OCHRANNÉ PRVKY BANKOVEK	18
2.2.1 VODOZNAK	18
2.2.2 OCHRANNÝ OKÉNKOVÝ PROUŽEK	19
2.2.3 OCHRANNÁ VLÁKNA	19
2.2.4 SOUTISKOVÁ ZNAČKA	20
2.2.5 SKRYTÝ OBRAZEC	21
2.2.6 OPTICKY PROMĚNLIVÁ BARVA	21
2.2.7 IRIDESCENČNÍ PRUH.....	22
2.2.8 MIKROTEXT.....	22
2.2.9 CENINOVÝ PAPIR	23
3 VÝVOJ OCHRANNÝCH PRVŮ NA ČESKÝCH BANKOVKÁCH	24
4 ROZDĚLENÍ PADĚLKŮ	28
4.1 1. STUPEŇ - VELMI NEBEZPEČNÝ	28
4.2 2. STUPEŇ - NEBEZPEČNÝ	28
4.3 3. STUPEŇ - ZDAŘILÝ	28
4.4 4. STUPEŇ - MÉNĚ ZDAŘILÝ	28
4.5 5. STUPEŇ – NEUMĚLÝ	288
5 TRESTNÍ POSTIHY	299
5.1 § 233 PADĚLÁNÍ A POZMĚNĚNÍ PENĚZ	299
5.2 § 235 UDÁVÁNÍ PADĚLANÝCH A POZMĚNĚNÝCH PENĚZ	299
5.3 § 236 VÝROBA A DRŽENÍ PADĚLATELSKÉHO NÁČINÍ	299
5.4 § 237 NEDOVOLENÁ VÝROBA PENĚZ	30
5.5 § 238 SPOLEČNÁ USTANOVENÍ	30

5.6	§ 239 OHROŽOVÁNÍ OBĚHU TUZEMSKÝCH PENĚZ	30
5.7	ZÁKON Č. 6/1993 SB. O ČESKÉ NÁRODNÍ BANCE.....	311
II	PRAKTICKÁ ČÁST	344
6	PRAKTICKÉ PŘÍPADY PADĚLÁNÍ BANKOVEK NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	355
6.1	JEDNOSTRANNÁ KOPIE BANKOVKY 1.000 KČ.....	35
6.1.1	ZHODNOCENÍ.....	377
6.2	PADĚLANÉ BANKOVKY REPROGRAFICKOU CESTOU	377
6.2.1	ZHODNOCENÍ.....	388
	ZÁVĚR	399
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ	40
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	411
	SEZNAM OBRÁZKŮ	422

ÚVOD

V současné době každý občan v naší republice využívá finanční prostředky k různým ekonomickým činnostem a jednou z těchto forem je platba bankovkami. V současné době je velice snadný přístup k moderní softwarové technologii a vysoce kvalitním tiskárnám, které jsou následně využívány k výrobě padělaných bankovek. Tyto padělané bankovky jsou používány k páčání další trestné činnosti a nebo pro získávání drog. Z tohoto důvodu, by každý, kdo se dostává do styku s bankovkami, měl mít alespoň základní znalost ochranných prvků bankovek a mohl tak rozpoznat zda se dostal do styku s padělanou bankovkou. Nedílnou součástí ochrany bankovek, je také právní úprava, kterou stát prostřednictvím zákonů chrání bankovky před paděláním a případně trestá tuto činnost.

V teoretické části bakalářské práce jsem přiblížil minulost výroby bankovek na území České republiky. Dále je zde popsán postup výroby bankovky, její návrh a také jednotlivé techniky tisku. Následně jsem přiblížil základní ochranné prvky bankovek a jejich rozdělení.

Vzhledem ke zdokonalování ochranných prvků bankovek je v teoretické části popsán a graficky znázorněn postupný vývoj ochranných prvků na českých bankovkách.

V neposlední řadě je zde také právní úprava, kterou zákonodárce postihuje výrobu padělaných a pozměněných bankovek a dále právní úprava, kterou se stanovuje vydávání bankovek a mincí do oběhu, jejich následné stahování z oběhu či likvidaci a také postup jednotlivých subjektů při styku s padělanou bankovkou.

V praktické části bakalářské práce jsem uvedl případy z praxe, kdy došlo k paděláním či pozměnění bankovek a tyto případy byly následně projednány u soudu a k jakým závěrům soud dospěl.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE PAPIROVÝCH PENĚZ

Papírové bankovky byly v Evropě poprvé zavedeny v Benátkách roku 1171. Jednalo se o potvrzenky, které banka vydávala za kovové peníze, které byly u této banky uloženy. Potvrzenky byly pravděpodobně pouze v psané formě a vzhledem k malé gramotnosti obyvatel, byly obchodníky velmi využívány. Obchodníci je postupem času začali mezi sebou užívat k vyrovnávání vzájemných pohledávek a tak začali pomalu plnit funkci oběživa. Vydávání soukromých bankovek si mohli dovolit jen vlastníci známých a důvěryhodných bankovních domů.

V novověku mohl bankovky vydávat jen zákonem zmocněný peněžní ústav, který se stal emisní bankou, později též nazývanou cedulovou bankou. Zákonem byly stanoveny podmínky, za jakých může vykonávat svoji funkci a jakým způsobem musí být podložena hodnota peněz.

U nás byly papírové peníze zavedeny dekretem císařovny Marie Terezie v roce 1762. Vydáváním papírových zlatek byla zplnomocněna Vídeňská městská banka. Papírové zlatky byly v té době zvané „bankocedule“. Za tyto peníze se nevydávaly plnohodnotné mince, ale pouze státní obligace.

1.1 Bankovky v Československu

Poté, co byl vyhlášen samostatný Československý stát dne 28. října 1918, byly stále užívány bankovky vydané Rakousko-Uherskem. Československo bylo hospodářsky vyspělým státem a z tohoto důvodu nastoupilo politiku samostatné československé měny. Za pomoci měnové odluky, což je okolkování části rakousko-uherské měny, se do oběhu dostaly první československé papírové peníze. Aby se ukončily diskuze jak novou měnu nazývat, byla zákonem stanovena měnová jednotka státu. Zákon č. 187/1919 Sb. stanovil měnu československého státu – koruna československá, zkratka „Kč“. Vydávání bankovek prováděl stát za pomoci Bankovního úřadu ministerstva financí. Dne 15. dubna 1919 byla vydána první československá platidla v hodnotách pět, deset, dvacet, padesát, sto, pětiset, tisíc a pět tisíc. První bankovky po technické stránce nebyly nijak zdařilé a kvalitní a z tohoto důvodu se připravila nová vylepšená platidla. Jelikož v Československu nebyla státní tiskárna cenin, tak se bankovky do nominální hodnoty 50 Kč, tisknuly v obyčejných

tiskárnách v Československu a bankovky s nominální hodnotou od 100 Kč se tisknuly v tiskárně v USA. V roce 1928 vznikla Tiskárna Národní banky československé a bankovky se začaly tisknout v Československu.

V roce 1953 byla komunistickým režimem provedena měnová reforma, kdy všechny doposud platné bankovky byly vyhlášeny za neplatné a byla zavedena nová měna koruna československá, vzor 1953. Vzhledem k politické situaci byl kurz koruny československé stanoven vůči rublu. Následně byly vytištěny bankovky v hodnotě 10 Kčs, 25 Kčs, 50 Kčs, 100 Kčs, 500 Kčs a 1000 Kčs. Tyto bankovky platily až do rozdělení Československa.

V roce 1993, kdy došlo k rozdělení, byla Ústavou České republiky zřízena Česká národní banka, která se řídí z.č. 6/1993 Sb. Česká národní banka hospodaří samostatně s majetkem, který jí svěřil stát. Nejvyšším řídicím orgánem je bankovní rada, jejímiž členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a čtyři vrchní ředitelé. Všechny tyto členy bankovní rady jmenuje prezident České republiky na dobu 6 let.

Po vzniku České a Slovenské republiky, si každý stát samostatně vytvořil svoji národní měnu. V České republice se postupem času všechny bankovky v hodnotě 10 a 20 Kč nahradili kovovými mincemi a zůstali bankovky v nominálních hodnotách 50 Kč, 100 Kč, 200 Kč, 500 Kč, 1000 Kč a 5000 Kč.

2 POSTUP PŘÍPRAVY BANKOVKY

Bankovky a státočky změnily na našem území za dvě a půl století mnohokrát podobu i výrobní techniky. Od jednoduchého knihtisku v osmnáctém století až po technické postupy využívající počítačovou techniku, která umožňuje rozvinout ochranu proti paděláním.

Zrod nové bankovky prochází několika fázemi.

- První fáze se zabývá uskutečněním předběžného projektu, jakým způsobem bude vypadat nová bankovka a celá soustava bankovek. Jejich nominální hodnota, umístění a způsob označování tiskových sérií, pořadových čísel, znění textů a jejich rozmístění. Dále se zde definují vlastnosti a náležitosti ochrany papíru, systémy kontrol v bankovních třídících automatech a další podrobnosti ochrany. Jedním z hlavních účastníků je také Státní tiskárna cenin.
- Druhá fáze se zabývá tematickým obsahem budoucích bankovek. V minulosti byl používán jako nástroj možné politické agitace. Významnou částí je získání výtvarného návrhu. Toto se děje formou soutěže. Vyzvanému účastníkovi je stanovena úhrada po odevzdání návrhů, jelikož se jedná o náročnou práci v délce trvání několika měsíců. U účastníků se předpokládá vytvoření návrhů nejen výtvarně hodnotných, ale také technologicky schůdných v pozdějším grafickém rozpracování ve Státní tiskárně cenin. Soutěžní podmínky obsahují i povinnost dodržet při tvorbě návrhu zadané parametry a vše co banka považuje za bankovně technické náležitosti. V této soutěži zvítězil akademický malíř Oldřich Kulháněk, jehož jméno je uvedeno na každé české bankovce.
- Ve třetí fázi Státní tiskárna cenin převezme ukončené grafické návrhy. Poté se návrhy rozdělí na část určenou pro ruční rytinu a na části zaleptávané - vše co bude tištěno v hlubotisku, dále pak na části, které budou tištěny technikou plošného tisku. Poté se rozhodne, ve kterých částech bude zhotoveno gilošovo pletivo (giloše je jemné krajkové pletivo) a kde bude mikropísmo. Na jednotlivých úkonech se podílí specialisté jako reprodukční fotografové, litografici, leptaři a další. Důležitou součástí je ruční rytina, jejíž zhotovení vyžaduje zkušeného rytce.
- Ve čtvrté fázi jsou dílčí práce propojeny do jednotlivých tiskových desek a pořízeny zkušební nátisky v přepokládaných barvách. Poté jsou tyto zkušební nátisky posouzeny autorem i zadavatelem, což stvrdí svými podpisy. Po schválení začíná

rozmnožování tiskových desek, kdy se musí vyrobit desky pro hlubotisk. Jelikož musí být tyto desky naprosto identické, je toto rozmnožování prováděno galvanickým přenosem. Dále jsou vyrobeny šablony pro přenos jednotlivých barev jak pro hlubotisk, tak i pro plošný tisk. Toto se provádí fotopolymery. Dále se vyrobí tiskové desky pro plošný tisk. Celková příprava ceninového tisku je velmi složitá a dlouhá operace. Za použití techniky v dnešní době trvá příprava složitější bankovky tři čtvrtiny roku.

- V páté fázi již probíhá samotný hromadný tisk. Tento tisk probíhá moderními stroji, které vzhledem ke své rychlosti vyžadují vysoce kvalifikovanou obsluhu. Vytíštěné bankovky se následně kontrolují v arších a po rozřezání i jednotlivě. Po této kontrole jsou bankovky naskládány do balíčků po 100 kusech. Deset balíčků tvoří jeden svazek, který je následně zavakuován. Tyto svazky se už pouze převáží do banky. [1]

2.1 Techniky tisku

Rozlišení tiskových technik, používaných na chráněných ceninách, je rozhodujícím aspektem při zkoumání jejich pravosti. Velkokapacitní polygrafické stroje, které se používají k výrobě cenin, jsou velkých rozměrů a jsou velmi drahé. Padělatelům by se nevyplatilo je používat k výrobě padělků a z tohoto důvodu používají menší a levnější zařízení. Jelikož tyto menší a levnější zařízení nedosahují tak kvalitního tisku vznikají mezi originálem a padělkem rozdíly nejen v technologických postupech, ale i v samotných technikách tisku. Tyto rozdíly představují základ pro rozhodnutí, zda jde o legální ceninu či padělek.

2.1.1 Tisk z výšky

Tisk z výšky – běžně se používá název „knihtisk“. Název této techniky „Tisk z výšky“ vystihuje skutečnost, že na tiskové desce jsou tisknouce místa vyvýšena, podobně jako u běžných gumových razítek. V šestém století našeho letopočtu vznikly v Číně nejstarší dřevěné desky, na kterých se prováděl tisk z výšky. V Evropě se dospělo k tisku ze dřevěných desek ve čtrnáctém století našeho letopočtu. Knihtisk vynalezl Jan Guttenberg v roce 1440, kdy odléval jednotlivá písmena abecedy ze slitiny olova, cínu a antimonu. Poté jednotlivá písmena zasazoval v podobě slov a vět do

rámu, který byl rovněž jeho vynálezem. Již v sedmnáctém století byly tiskem z výšky tisknuty první ceniny. Charakteristickým znakem linky, která je tištěná tiskem z výšky, je dán roztlakem barvy. Malé části barvy, jež jsou nanesené na povrch tiskové desky, se při přenášení tlaku na papír vytlačí na okraj linky nebo plošky, tím vznikají kontury jednotlivých vytištěných plošek nebo linek. U barevného tisku musí být pro každou barvu samostatná deska. Tím samozřejmě vznikají problémy s přesností soutisků. Řešením je irisový tisk. Princip spočívá v rozdělení zásobníku na barvu na řadu dalších vedle sebe, ale s jinými barvami, odkud je přejímá kovový válec a přenáší na jednu tiskovou desku. Vrcholem tisku z výšky, byl Orlovův pestrotisk, jenž se používal v Rusku již na přelomu devatenáctého a dvacátého století. Někdy se též nazýval sběrný tisk. Jedná se o složitý systém barevníků a šablon, pomocí nichž jsou barvy dopraveny na jedinou tiskovou desku. Systém šablon poskytoval možnost jednotlivé barvy klást přes sebe a tím se docílilo velkého množství barevných odstínů. [1]

Obr. 1. Číslo bankovky zhotovené „Tiskem z výšky“

2.1.2 Tisk z plochy – ofsetový tisk

Tisk z plochy – Starší název je kamenotisk nebo litografie, později ofset. V současné době tato technika jednoznačně převažuje v masovém tisku. Za vynálezce je považován pražský rodák Alois Senefelder. Tento objevil fyzikální vlastnosti suchého, jemně zrnitého vápence, který stejně přijímal dvě navzájem se odpuzující složky a to vodu

a tuk. Technickým rozvojem se začala používat chemická úprava bimetalických až trimetalických kovových slitin, které nahradili nedostatkový kámen. Tato chemická úprava dala základ ofsetovému tisku. Základním rozdílem mezi jednoduchým kamenotiskařským strojem a ofsetem je přítomnost přenosového gumového válce mezi tiskovou deskou a archem. Tento gumový válec snímá barvu z navlhčené desky, a poté ji přenáší na arch. Profesionální ofsetové stroje byly tvořeny ze dvou a později čtyř tiskových válců, což podstatně zvýšilo jejich výkon. Postupem byla nalezena další možnost a to suchý simultánní ofset. Tímto simultánním suchým ofsetem jsou tištěny kompletní obrazce rubových stran českých bankovek. [1]

*Obr.2. Obrazec zhotovený
Ofsetovým tiskem*

2.1.3 Hlubotisk

Hlubotisk – tisknouce místa jsou pod úrovní povrchu tiskové desky. Tisknouce místa jsou vrypy ryteckého rydla nebo jehly a rovněž místa odleptaná. Z netisknouce místa tiskové desky musí být barva dokonale odstraněna. Barva smí zůstat jen v tisknouce prohlubeninách. Původ hlubotisku je dán mědirytinou. Tato mědirytina vznikla v 15. století. Princip spočívá ve vyrytí obráceného obrazce do měděné desky a následnému naplnění prohlubní černou barvou, poté za velkého tlaku se přenesl obrazec na navlhčený papír. Tento změkčený papír se z části vmáčkne do prohlubní a vysaje barvu na

vrypech a získá se tím požadovaný otisk. Jelikož měď je měkký materiál, tak nevyhovovala zhotovení matric pro rozmnožení tiskových desek. Vynalezením ocelorytiny v roce 1820 se mohlo využít hlubotisku k tisku bankovek. Za pomoci ocelotisku v roce 1841 rakouská národní banka vytiskla bankovky čtvrté emise. Použitím hlubotisku se podstatně zvýšila ochrana proti padělání. U moderní ceninové ruční rytiny jsou linky vedeny v energičtější a účelové skladbě. Linky dávají vyniknout základnímu principu rytiny. Základním principem rytiny jsou čáry vedoucí proti směru kresby, opačně než je to při vedení tužky anebo pera. Základní ochranou proti padělání u rytiny je zesilování a zeslabování rytecké čáry, velmi těsná blízkost masivních čar a vlasových linek a jejich vzájemné křížení. K hlubotisku také patří zaleptávání do hloubky. Při leptání se nejdříve deska pokryje rovnoměrnou vrstvou vosku a poté se kovovým hrotem vytvoří obrazec a celá deska se polije kyselinou, která kovový základ vyleptá do určité hloubky. Leptáním v českých bankovkách je zhotoveno skryté číslo, které uvádí hodnotu bankovky a je umístěno na rameni portrétu. Toto číslo v kolmém světle není vidět, je vidět pouze, pokud se bankovka pozvedne do výše očí a sklopí se ke zdroji světla, odtud také pochází tzv. sklopný efekt. Jednobarevné hlubotiskové stroje se koncem padesátých let přestaly používat a byly nahrazeny vícebarevnými. Tří nebo čtyř barvové stroje nanášejí všechny barvy z desky na papír současně. [1]

Obr.3. Tisková deska používaná k hlubotisku

2.2 Ochranné prvky bankovek

Ochranné prvky bankovek se rozdělují do několika skupin. V první skupině jsou ochranné prvky viditelné pouze okem a jsou určeny pro nejširší veřejnost. Ve druhé skupině jsou prvky zjistitelné jednoduchými pomůckami a jsou určeny pro subjekty přijímající hotovost na přepážkách a jiných místech a umožňují použití těchto pomůcek. Prvky dalších skupin jsou zjistitelné složitými přístroji a senzory a jsou určeny pouze profesionálům a pro automatizované zpracování peněz, tyto prvky mohou profesionálové nalézt ve specializovaných informačních systémech, jedná se zejména o prvky viditelné v infračerveném světleném spektru.

2.2.1 Vodoznak

Jedná se o nejdéle používanou ochranu. Vodoznak vzniká v mokré fázi výroby bankovky, kdy tekoucí masa papírní hmoty je ve fázi zplstění. Vlákna jsou přitlačena válcem, který nese plastický obrazec vodoznaku. Vystupující místa válce papírní hmotu zmáčknou a tudíž bude papír více prosvítat a bude světlejší. Vodoznaky se dělí do několika druhů:

2.2.1.1 Negativní – kreslicí místa jsou světlejší než okolní papír

2.2.1.2 Pozitivní – kreslicí místa jsou tmavší

2.2.1.3 Stupňovitý – mezi světlými a tmavými místy jsou plynulé přechody

Obr. 4. Vodoznak na bankovce v hodnotě 1000,- Kč

2.2.2 Ochranný okénkový proužek

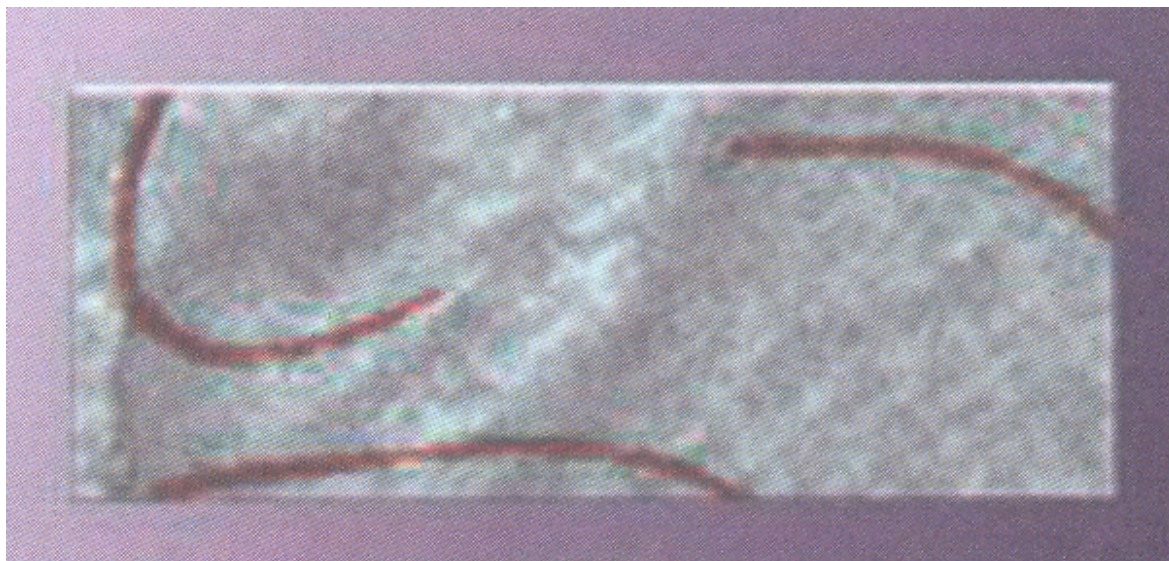
Jedná se o proužek, který je tvořen umělou metalizovanou hmotou, je zapuštěn do papíru a po 5 mm vystupuje na povrch papíru. Okénka stříbrné barvy jsou v délce 5 mm a je zde vyhotoven mikrotext označující nominální hodnotu bankovky. Při pohledu proti zdroji světla je tento proužek viditelný v celé své délce jakou souvislá linka.

Obr. 5. Ochranný okénkový proužek

2.2.3 Ochranná vlákna

Jedná se o vlákna, která se do papírové masy přidávají v mokré fázi. Tyto ochranná vlákna jsou v papírové mase rozmístěny nepravidelně. Od rostlinných vláken papírní masy se ochranná vlákna liší svým složením. V minulosti to se jednalo o zvířecí chlupy nebo hedvábí. V dnešní době jsou některá vlákna viditelné jen v pásmu UV záření.

Obr. 6. Ochranná vlákna

2.2.4 Soutisková značka

Jedná se o značku, kdy z jedné strany bankovky je viditelná pouze část této značky a z druhé strany bankovky je viditelná druhá část značky. V průhledu bankovky proti světlu je tato značka viditelná celá a jednotlivé části značky na sebe navazují. U bankovek vydaných v roce 1993-1996 je soutisková značka tvořena písmenem „C“ ve kterém je vloženo písmeno „S“. Od roku 1996 je soutisková značka tvořena písmeny „ČR“

Obr. 7. Soutisková značka

2.2.5 Skrytý obrazec

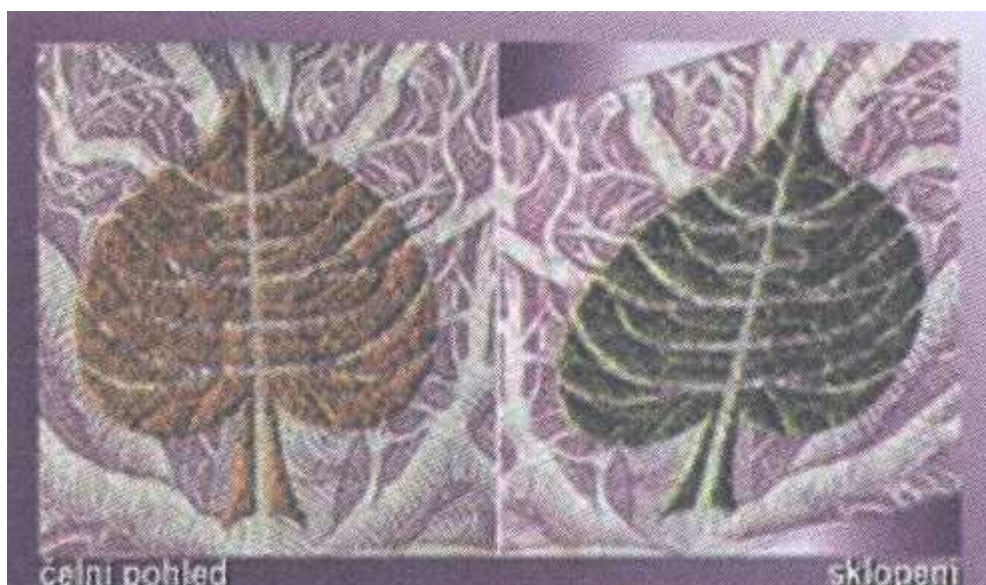
Jedná se o obrazec, který je viditelný pouze, je-li bankovka ve výši očí sklopena do vodorovné polohy proti zdroji světla. Tento skrytý obrazec u bankovek v České republice vyjadřuje nominální hodnotu bankovky a je umístěn v rameni portrétu.

Obr. 8. Skrytý obrazec

2.2.6 Opticky proměnlivá barva

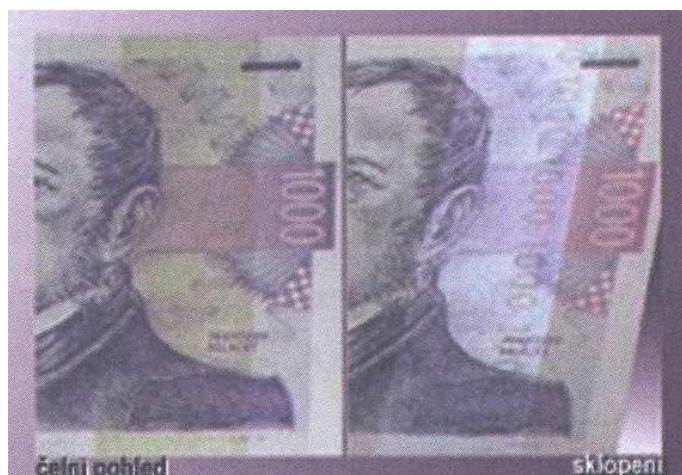
Jedná se o prvek, který je založen na optickém efektu. Část, která je vytištěna speciální tiskovou barvou mění své zbarvení vzhledem k úhlu, v jakém na bankovku dopadá světlo. Při pohledu z čela je barva viditelná jako zlatá a při sklopení se barva změní na zcela jinou, např. zelenou.

Obr. 9. Opticky proměnlivá barva

2.2.7 Iridescentní pruh

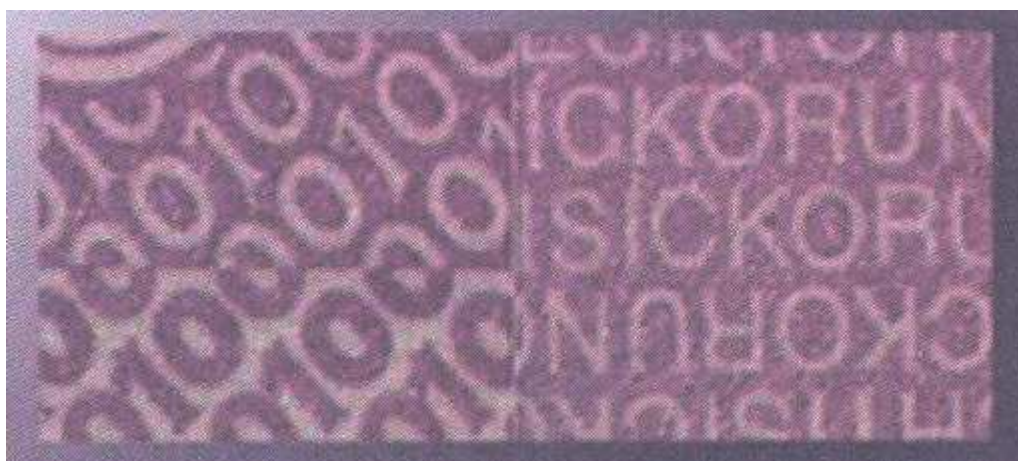
Jedná se o prvek, který je umístěn na lící straně bankovky a je o šíři 20 mm. Při normálním pohledu na bankovku se jeví jako průhledný, slabě okrově zbarvený pruh, ale při sklopení bankovky proti světlu tento pruh získává kovový odlesk.

Obr. 10. Iridescentní pruh

2.2.8 Mikrotext

Jedná se o text, který je tištěn tiskem z hloubky, tak také tiskem z plochy. Umístění tohoto textu na bankovce je rozdílné, zpravidla bývá umístěn v hodnotovém čísle, kolem portrétu, podtisku textů apod. Mikrotext označuje nominální hodnotu bankovky

Obr. 11. Mikrotext

2.2.9 Ceninový papír

Je základní ochranný prvek bankovek. Jedná se o nejhodnotnější část bankovky. Jedná se o speciální papír, který má své specifické vlastnosti. Tento papír musí mít větší pevnost, pružnost, odolnost proti rozlámání, natržení a přehýbání než obyčejný konzumní papír. Musí vydržet několik tisíc dvojohybů, vysoký tlak tiskových válců, mít nízkou průsvitnost. Soudržnost rostlinných vláken zajišťují polymery, plnidla a kaolinová moučka. Kvalitní papír pro tisk bankovek neobsahuje dřevní vlákna. Výrobní postupy jsou přísně tajné. Další důležitou vlastností papíru je jeho omak. Tento se mění podle použitých složek, gramáže a podle konečné úpravy bankovky.

3 VÝVOJ OCHRANNÝCH PRVKŮ NA ČESKÝCH BANKOVKÁCH

I u ochranných prvků bankovek dochází k postupnému vývoji. Postupem času jsou bankovky opatřovány dokonalejší ochranou proti paděláním. Ochranných prvků postupně přibývá a bankovka se stává hůře padělatelnou. Na níže uvedených obrázcích je znázorněn rozdíl mezi jednotlivými vzory bankovky a vývoj ochranných prvků na bankovce. Část ochranných prvků je viditelná pouze okem a část ochranných prvků je viditelná za použití ultrafialového záření nebo speciálních pomůcek („POLE Tester“ – jedná se o speciální pomůcku, která funguje podobně jako ultrafialová lampa).

Obr. 12. Rozdíl v letopočtu a podpisu

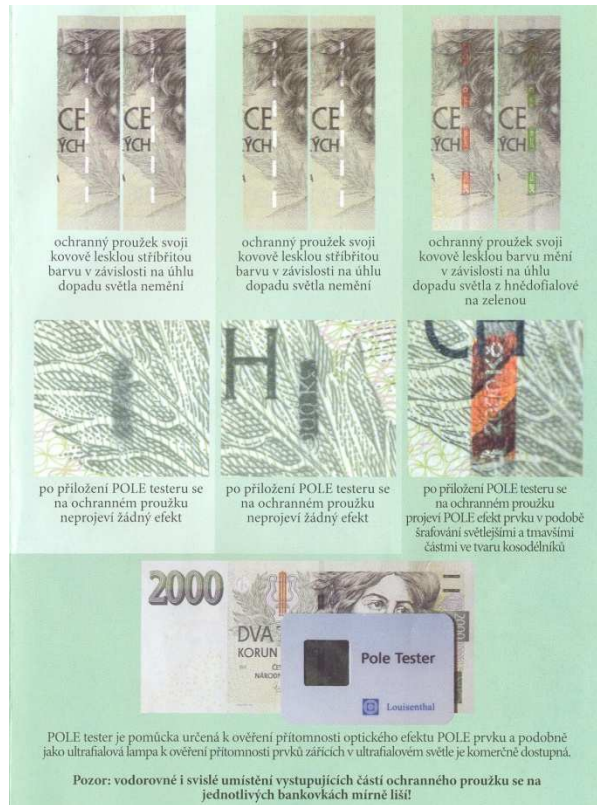

Obr. 13. Rozdíl v iridiscenčních pruzích, sériových písmenech a ochranných vláčkách

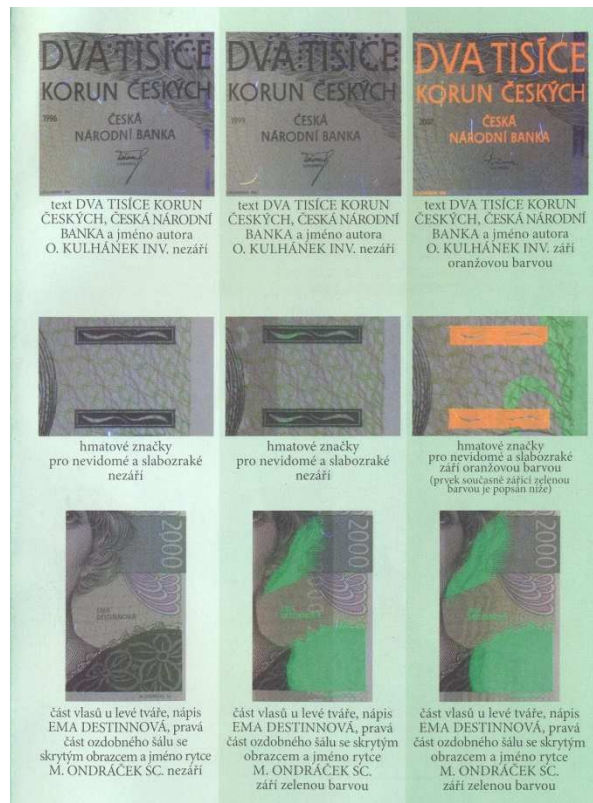
Obr. 14. Rozdíl ve vodoznaku a ochranném proužku

Obr. 15. Rozdíl v ochranném proužku při použití POLE testu

Obr. 16. Rozdíl v soutiské značce a rozdíly viditelné v ultrafialovém světle

Obr. 17. Rozdíly viditelné v ultrafialovém světle

Obr. 18. Rozdíly viditelné v ultrafialovém světle

4 ROZDĚLENÍ PADĚLKŮ

4.1 1. Stupeň - Velmi nebezpečný

Jedná se o padělky dokonale zhotovené odborníky, jsou použity stejné tiskové techniky jako u originálů, ochranné prvky jsou napodobeny dokonale.

4.2 2. Stupeň - Nebezpečný

Jedná se o padělky zhotovené jinými tiskovými technikami než originál, ochranné prvky jsou napodobeny částečně, barevný vjem velmi dobrý.

4.3 3. Stupeň - Zdařilý

Jedná se o padělky zhotovené jinými tiskovými technikami než originál, ochranné prvky napodobeny, nebo chybí.

4.4 4. Stupeň - Méně zdařilý

Jedná se o padělky, kde tiskové techniky i ochranné prvky jsou napodobeny velmi nedokonale, k oklamání způsobilé jen za zvláště nepříznivých podmínek pro příjemce.

4.5 5. Stupeň – Neumělý

Jedná se o padělky k oklamání způsobilé jen ve výjimečných případech, např. neumělé ruční kresby.

5 TRESTNÍ POSTIHY

Padělání a pozměňování bankovek je v České republice trestné dle Trestního zákoníku z.č. 40/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o trestné činy proti měně a platebním prostředkům.

5.1 § 233 Padělání a pozměnění peněz

§ 233 odst.1 Kdo sobě nebo jinému opatří nebo přechová padělané nebo pozměněné peníze nebo prvky peněz sloužící k ochraně proti jejich padělání, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

§ 233 odst.2 Kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, nebo kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let. [6]

5.2 § 235 Udávání padělaných a pozměněných peněz

Kdo padělá nebo pozměněné peníze, jimiž mu bylo placeno jako pravými, udá jako pravé bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta a zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty. [6]

5.3 § 236 Výroba a držení padělatelského náčiní

§ 236 odst.1 Kdo vyrobí, nabízí, prodá, zprostředkuje nebo jinak zpřístupní, sobě nebo jinému opatří nebo přechová nástroj, zařízení nebo jeho součást, postup, pomůcku nebo jakýkoli jiný prostředek, včetně počítačového programu, vytvořený nebo přizpůsobený k padělání nebo pozměnění peněz nebo prvků sloužící k ochraně peněz proti padělání anebo vytvořený nebo přizpůsobený k padělání nebo pozměnění platebních prostředků, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

§ 236 odst.2 Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 při výkonu svého povolání. [6]

5.4 § 237 Nedovolená výroba peněz

§ 237 odst.1 Kdo neoprávněně, s použitím zařízení nebo materiálu k výrobě peněz určených a držených v souladu se zákonem, vyrobí peníze nebo prvky sloužící k ochraně peněz proti padělání, nebo kdo neoprávněně vyrobené peníze nebo prvky sloužící k ochraně peněz proti padělání sobě nebo jinému opatří, uvede do oběhu nebo přechová, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let. [6]

5.5 § 238 Společná ustanovení

Ochrana podle § 233 až § 237 se poskytuje též penězům a platebním prostředkům jiným než tuzemským a tuzemským a zahraničním cenným papírům. [6]

5.6 § 239 Ohrožování oběhu tuzemských peněz

§ 239 odst.1 Kdo neoprávněně vyrobí nebo vydá náhražky tuzemských peněz, nebo kdo takové náhražky neoprávněně dává do oběhu, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné hodnoty.

§ 239 odst.2 Stejně bude potrestán, kdo

písm.a) bez zákonného důvodu odmítá tuzemské peníze, nebo

písm.b) poškozují tuzemské peníze. [6]

5.7 Zákon č. 6/1993 Sb. O České národní bance

Jedná se o další právní předpis, který stanovuje, kdo má právo vydávat bankovky, jejich rozměry, hmotnost mincí, jakým způsobem lze vyrábět reprodukce apod. Následující paragrafové znění se týká bankovek a mincí.

§ 12

Česká národní banka má výhradní právo vydávat bankovky a mince, jakož i mince pamětní (dále jen bankovky a mince) [7]

§ 13

Peněžní jednotkou v České republice je koruna česká, zkratka názvu je „Kč“. Koruna česká se dělí na sto haléřů. [7]

§ 14

Česká národní banka spravuje zásoby bankovek a mincí a organizuje dodávky bankovek a mincí od výrobců v souladu s požadavky peněžního oběhu. [7]

§ 15

Česká národní banka sjednává tisk bankovek a ražbu mincí a dozírá na ochranu a bezpečnost do oběhu nevydaných bankovek a mincí a na úschovu a ničení tiskových desek, razidel a neplatných vyřazených bankovek a mincí. [7]

§ 16

(1) Platné bankovky a mince vydané Českou národní bankou jsou zákonnými penězi ve své nominální hodnotě při všech platbách na území České republiky. [7]

(2) Mince z drahých kovů, pamětní mince a mince ve zvláštním provedení určené ke sběratelským účelům mohou být prodávány za ceny odlišné od jejich nominální hodnoty. [7]

§ 17

(1) Česká národní banka vyměňuje na požádání poškozené bankovky a mince, které vydala za bankovky a mince nepoškozené. [7]

(2) Česká národní banka může odmítnout vyměnit bankovky nebo mince, jejichž obrazec nebo reliéf je nečitelný nebo proděravělý, a zbytky bankovek menší než čtvrtina původní plochy bankovek. Takové bankovky a mince se přemožiteli odeberou bez náhrady a zničí; v odůvodněných případech může Česká národní banka výjimečně náhradu poskytnout. [7]

(3) Česká národní banka neposkytuje náhrady za bankovky a mince, které byly zničeny nebo ztraceny. Bez náhrady mohou být odebrány bankovky, jejichž vzhled byl pozměněn, zejména bankovky, které byly popsány, pomalovány, přetištěny, potištěny, perforovány, nebo které byly zamazány barvou, lepidlem nebo jiným podobným materiálem. [7]

§ 18

Bankovky a mince opotřebované oběhem Česká národní banka stahuje z oběhu, ničí je a nahrazuje bankovkami a mincemi novými. [7]

§ 19

(1) Česká národní banka může prohlásit za neplatné a stáhnout z oběhu bankovky a mince, které vydala. Jejich nominální hodnotu uhradí výměnou za jiné nově vydané bankovky mince. Doba, po kterou je možno výměnu provádět, nesmí být kratší pěti roků, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. [7]

(2) Na konci období stanoveného pro výměnu se úhrnná částka bankovek a mincí prohlášených za neplatné, ale nepředložených k výměně, odečte od množství peněz v oběhu v účtech České národní banky. Tato částka je příjmem České národní banky. [7]

§ 20

Jakékoli reprodukce bankovek, mincí, šeků, cenných papírů nebo platebních karet znějících na koruny české nebo cizí měnu (dále jen „symboly peněz“), nebo předměty úpravou je napodobující, mohou být zhotoveny pouze za podmínek stanovených Českou národní bankou právním předpisem. [7]

§ 21

Padělané nebo pozměněné bankovky a mince znějící na koruny české nebo cizí měnu, nebo bankovky a mince, u kterých vznikne důvodné podezření, že jsou padělané nebo pozměněné (dále jen „padělané bankovky a mince“), odebírají banky a právnické osoby (dále jen „právnické osoby“) bez náhrady a předávají je České národní bance. Právnické osoby jsou oprávněny požadovat od osoby, které padělané bankovky a mince předložila, aby věrohodným způsobem prokázala svoji totožnost. Odebírání padělaných bankovek a mincí oznámí právnická osoba, která je odebrala, orgánům činným v trestním řízení.[7]

§ 22

Česká národní banka stanoví vyhláškami

- a) Nominální hodnoty, rozměry, hmotnost, materiál, vzhled a další náležitosti bankovek a mincí a jejich vydání do oběhu
- b) Postup fyzických a právnických osob při příjmu zákonných peněz a nakládání s nimi, včetně postupu při odebírání padělaných bankovek a mincí
- c) Poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince
- d) Ukončení platnosti bankovek a mincí a způsob a dobu jejich výměny za jiné bankovky a mince,
- e) Podmínky, za kterých lze reprodukovat symboly peněz nebo vyrábět předměty, které je úpravou napodobují. [7]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PRAKTICKÉ PŘÍPADY PADĚLÁNÍ BANKOVEK NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

V praktické části rozebereme a zhodnotíme případy padělání bankovek, které se staly v České republice, a v těchto případech rozhodoval soud. Vzhledem ke skutečnosti, že v době, kdy byla tato bakalářská práce tvořena je v účinnosti nový Trestní zákoník a dle tohoto zákoníku nejsou doposud projednány žádná případy, tak všechny případy, jsou posuzovány dle Trestního zákona z.č. 140/1961 Sb., který byl v účinnosti do 1.1.2010.

6.1 Jednostranná kopie bankovky 1.000 Kč

Dne 8.12.2001 M.R. získal od S.M. barevnou reprodukcí zhotovený jednostranný padělek bankovky v nominální hodnotě 1.000,-Kč a s tímto vědomím tento padělek používal v restauraci „Na školce“ k žertování, kam tento téhož dne přinesl. Dále J.K. dne 8.12.2001 v restauraci „ Na školce“, za blíže nezjištěných okolností získal výše popsaný padělek bankovky v nominální hodnotě 1.000,-Kč a tento téhož dne v 18,00 hod. v herně Poker Club předal za účelem rozměnění za bankovky nižší nominální hodnoty zaměstnanci herny J.M., ačkoliv původ i charakter bankovky jako padělku mu byl znám. [8]

Ve výše jmenovaném případě došlo k soudnímu jednání kdy Krajský soud uznal, že obvinění M. R a J. K. jsou vinni trestným činem padělání a pozměnění peněz dle § 140 odst.1 tr. zákona. A uvedl, že

I barevnou reprodukcí zhotovenou jednostrannou napodobeninu bankovky v nominální hodnotě 1.000,- Kč lze posoudit jako padělek způsobilý porušit zákonem chráněný zájem záležející v ochraně české měny ve smyslu ustanovení § 140 tr. zák.

Charakter napodobeniny bankovky nelze nikdy posuzovat izolovaně, stejně jako její způsobilost porušit zákonem chráněný zájem nelze zvažovat obecně bez posouzení konkrétních okolností případu. [8]

Dále v tomto případě došlo k odvolání ze strany obviněných a celá věc byla projednána u vrchního soudu. Vrchní soud po přezkoumání celého případu dospěl k rozhodnutí kdy podezřelý na základě § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu a za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr. řádu nově rozhodl tak, že obviněný M. R. a J. K. podle § 226 písm. b) tr. řádu zprostil obžaloby. Dále proti výroku o vině shora citovaného rozsudku vrchního soudu podala nejvyšší státní zástupkyně v neprospěch obviněného J. K. dovolání.

Tento mimořádný opravný prostředek dovolatelka výslovně opřela o dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, neboť podle jejího názoru rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Nejvyšší soud toto dovolání přezkoumal a souhlasil se skutkovými závěry soudu prvního stupně, stran právní kvalifikace jednání obviněných však vyjádřil odlišné stanovisko. Paděláním peněz je třeba podle názoru vrchního soudu rozumět úplné vyhotovení peněz, bez oprávnění a s cílem, aby vypadaly jako pravé, přičemž je nerozhodné, jakým technologickým postupem jsou peníze padělané. Padělanými penězi jsou pak takové napodobeniny, které vzhledem ke své kvalitě mohou být, byť jen za určitých okolností, zaměněny s pravými penězi a dostat se tak do oběhu. [8]

Vrchní soud se domnívá, že pod pojmem úplné vyhotovení peněz není možné chápat vyhotovení takových napodobenin, které musí obsahovat všechny znaky pravých bankovek, ať už jde o konkrétní obrazové provedení či ochranné prvky, ale napodobenina musí být provedena alespoň tak, aby mohla být zaměnitelná za pravou bankovku, přičemž je nutno mít na zřeteli, že každá bankovka má rubovou i lícni stranu, každá z těchto stran obsahuje pro ni specifické znaky, má svoji barevnost, konkrétní strukturu, své ochranné prvky, a aby mohla být považována za padělané peníze ve smyslu § 140 tr. zák., je nutné, aby alespoň zčásti obsahovala základní prvky a znaky pravé bankovky na své rubové i lícni straně. Pokud v daném případě šlo o toliko jednostrannou napodobeninu bankovky, kdy byla barevně reprodukována pouze její jedna strana a druhá strana napodobeniny neobsahovala žádný ze znaků pravé bankovky a žádný znak, vybarvení či užití barvy vůbec, nelze takovou napodobeninu považovat za padělané peníze, když nejde o úplné vyhotovení peněz tak, aby byly schopny dostat se do oběhu. [8]

Odvolací soud dále uvedl, že jiná situace by nastala, pokud by napodobenina nesla na straně, která nebyla vůbec napodobována, alespoň minimum znaků pravé bankovky, např. pouze barevným odstínem by odpovídala bankovce pravé, přičemž konstatoval, že k této situaci nedošlo a pokud tedy jedna strana napodobeniny pravých peněz neobsahuje vůbec žádné znaky pravých bankovek, byť např. jen barevný odstín, nelze ji považovat za padělané peníze. Proto v případě obviněného J. K. by bylo možno jeho jednání vůči svědkovi J. M. hodnotit pouze jako podvodné jednání ve smyslu § 250 tr. zák., avšak s ohledem na způsobenou škodu ve výši 1.000,- Kč není naplněn jeden ze základních formálních znaků § 250 tr. zák. Rovněž posouzení jednání obviněného jako přestupku ve

smyslu § 50 zákona č. 200/1990 Sb., nepřipadá v úvahu, neboť podle znění zákona platného v době spáchání přestupku přestupek nelze projednat, pokud od jeho spáchání uplynul jeden rok. [8]

Paděláním je úplné vyhotovení peněz bez oprávnění a s cílem, aby vypadaly jako pravé, přičemž nezáleží na tom, jakým technologickým postupem byly padělány. Padělané či pozměněné peníze však musí vždy budít zdání pravých (platných) peněz, proto není paděláním ani pozměňováním peněz zhotovení předmětů, které nemají podobu peněz k účelům, jež jinak plní peníze. Proto jde-li o padělané peníze tak nízké kvality, že nejsou způsobilé plnit funkci oběživa nebo platidla, nemohou ohrozit měnu a pak se zřetelem na tuto okolnost nemůže jít o trestný čin proti měně. V tomto ohledu je nutno konstatovat, že vyhotovené napodobeniny sice nemusí obsahovat všechny znaky pravých bankovek jako ochranné prvky či obrazové provedení, avšak musí být zaměnitelné za pravé bankovky. [8]

Z těchto důvodů odvolací soud napadený rozsudek zrušil a podle § 226 písm. b) tr. řádu zprostil obviněného J. K. obžaloby.

6.1.1 Zhodnocení

Ve výše uvedeném případě bylo soudem rozhodnuto, že pokud se má jednat o trestný čin padělaní a pozměňování peněz je potřeby, aby se jednalo o oboustranný padělek, který je zaměnitelný s pravou bankovou a byla tak splněna podmínka společenské nebezpečnosti.

6.2 Padělané bankovky reprografickou cestou

P. K. spolu s obviněným R. K. v přesně nezjištěnou dobu a na nezjištěném místě si opatřili nejméně 10 ks padělků bankovek ČNB nominální hodnoty 1000 Kč, vzor 1996, přičemž z toho byly nejméně 3 ks shodného sériového čísla D X, které byly vyhotoveny reprografickou cestou přes počítač systémem injekt tisku bez napodobení většiny ochranných prvků, stupeň nebezpečnosti 4 - méně zdařilé, následně obviněný R. K. v přesně nezjištěný den okolo 25.2.2002 v odpoledních hodinách kontaktoval v J. S. C., s nímž si dohodl prodej 5 gramů pervitinu za částku 10 000 Kč, a poté s cílem udat padělané bankovky jako pravé ještě téhož dne ve večerních hodinách obvinění P. K. a R. K. předali

J. P. ve vozidle zn. Škoda Octavia částku 10 000 Kč v padělaných bankovkách nominální hodnoty 1000 Kč; J. P. tyto padělané bankovky v J. na parkovišti u čerpací stanice pohonných hmot v části B. předal S. C. jako platbu za zakoupený pervitin, přičemž ten po zjištění, že se jedná o padělky, 1 ks padělané bankovky roztrhl a zbylých 9 ks uschoval ve svém bytě, jeho manželka P. C. v přesně nezjištěný den měsíce března 2002 tyto bankovky předala svému známému M. S., který 4 ks padělků zničil a zbývajících 5 ks přesně nezjištěného dne měsíce dubna vydal J. P., jenž je uschoval v kuchyni bytu E. Š. a posléze nejméně 3 ks z těchto padělaných bankovek předal P. G. [8]

Ve výše uvedeném případě došlo k projednání u Krajského soudu, který obviněného P. K. odsoudil podle § 140 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 5 let, k jehož výkonu byl podle ustanovení § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. [8]

6.2.1 Zhodnocení

Z výše uvedeného případu je patrné, že se v současné době bankovky padělají pomocí počítačové techniky a lehce dostupných komerčních tiskáren. A dále se tyto padělané bankovky používají k páčání další trestné činnosti.

ZÁVĚR

Ve svém zaměstnání přicházím také do styku s problematikou týkající se padělaných či pozměněných bankovek. Jelikož se domnívám, že jen malá část lidí zná postup výroby bankovky a ochranné prvky bankovek, rozhodl jsem se zpracovat bakalářskou práci na toto téma. Domnívám se, že každý z nás by měl znát alespoň ty nejdůležitější ochranné prvky, které jsou na pravé bankovce a mohl tak rozpoznat případný padělek nebo pozměněnou bankovku, pokud s ní přijde do styku. Vzhledem k tomu, že v České republice nebyla dosud přijata společná měna eurozóny (EURO), zabýval jsem se pouze paděláním České koruny. U většiny zadržených padělků v České republice se jedná o stupně nebezpečnosti „3“ a „4“. Tyto padělky jsou převážně většinou zhotoveny na inkoustových tiskárnách. V případě stupně „3“ jsou doplněny některými ochrannými prvky. Velká část těchto padělaných bankovek je přijata zaměstnanci pokladen, kdy tyto padělané bankovky jsou následně odvedeny do tržby. Další část padělaných bankovek, kterou jsou hůře padělané, se snaží výrobci udat do oběhu v barech, novinových stáncích, kde je horší osvětlení a obsluha nevěnuje ochranným prvkům dostatečnou kontrolu. Myslím si, že pokud by lidé, kteří přicházejí do styku s bankovkami, měli větší, anebo alespoň základní znalost ochranných prvků bankovek a při přebírání hotovosti by kontrole věnovali více času, došlo by alespoň k částečnému zabránění uvádění bankovek do oběhu.

Z tohoto důvodu, jsem ve své bakalářské práci popsal českou měnu, se kterou přicházíme do styku každý den. Snažil jsem se čtenářům částečně přiblížit postup návrhu bankovky a základní ochranné prvky bankovek, které ji ochraňují. Většinu uvedených ochranných prvků by si měl každý z nás prohlédnout a měl by být schopen rozpoznat pravou bankovku od padělku. Mým cílem bylo stručně shrnout ochranné prvky bankovek a seznámit s nimi čtenáře bakalářské práce.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

In my job I get in touch with problems of forged or amended bank notes too. Because I suppose only a small part of people know the procedure of technology and protective bits of bank notes I decided to work up my BACHELOR'S PROJECT with this topic. I think every one of us should know at least those the most important protective bites that are on the right note and could recognise contingent falsification or amended notes if he gets in touch with it. In the regard of that in the Czech Republic hasn't been admitted EURO, I engaged only in forgery of the Czech crown. There are degrees of unsafety "3" and "4" in the most of retained forgeries in the Czech Republic. These forgeries are mostly made in inky printing-offices and in the case of degree „3“are completed with some protective bits. A great deal of these forged bank notes is accepted by cash office staff and then these forged bank notes are given into sales. The other part of forged bank notes that are worse forged producers try to give into currency to bars, newsagents where the lights are worse and service doesn't pay attention to protective bits. I suppose when people get in touch with bank notes would have bigger or at least basic knowledge of protective bits and they would put in more time to checking with picking of cash balance at would reach partly prevention of putting into currency of these bank notes.

On this account I described the Czech currency we get into touch with it every day. I tried to partly approximate for my readers process of design and basic protective bits of bank notes saving it. Every one of us should check up most of these mentioned protective bits and should by able to recognize right bank note by the falsification. My point was short summary of protective bits of bank notes and to make readers of BACHELOR'S PROJECT acquainted with it.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] PEKÁREK, Jiří. Poznáte padělek bankovky?. PhDr. Jarmila Štěpánková; Foto: Jiří Pekárek. 1. vyd. Praha: Pragoeduca, 2000. 78 s. ISBN 80-85856-84-0.
- [2] Mrg. BROŽ, Jiří, JUDr. HRADECKÝ, Michal. Platební prostředky jejich ochrana a padělání. Ministerstvo vnitra odbor vzdělávání a správy policejního školství a Policie České republiky. 1. vyd. Prah: Tiskárny MV, p.o., 2008. 160 s. ISBN 80-7312-055-0.
- [3] HLINKA, Bohuslav. Atentáty na peníze, 1. vyd. Praha: Svoboda 1987. 319 s.
- [4] ČÍRTKOVÁ, J., VLČEK, M. ZOUBKOVÁ, I.: Vybrané problémy kriminologie: pro střední formy vzdělávání v resortu ministerstva vnitra. 1. vyd. Praha: IVV FMV. 1991. 70 s.
- [5] KUČHTA, J. a kol. Kriminologie. I. Část. 1. vyd. Brno: Masarykova universita. 1993. 131 s. ISBN 80-210-0616-1
- [6] *Výňatek z trestního zákoníku, ČNB* [online], Dostupný z WWW <http://www.cnb.cz/cs/legislativa/predpisy_CNB/emise_penez/index.html>.
- [7] *Emise bankovek a mincí, ČNB* [online], Dostupný z WWW <http://www.cnb.cz/cs/legislativa/predpisy_CNB/emise_penez/emise_bank_minci.html>.
- [8] Právní řád ASPI

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Číslo bankovky zhotovené „Tiskem z výšky“	15
Obr.2. Obrazec zhotovený Ofsetovým tiskem	16
Obr.3. Tisková deska používaná k hlubotisku	17
Obr. 4. Vodoznak na bankovce v hodnotě 1000,- Kč	18
Obr. 5. Ochranný okénkový proužek	19
Obr. 6. Ochranná vlákna	20
Obr. 7. Soutisková značka	20
Obr. 8. Skrytý obrazec	21
Obr. 9. Opticky proměnlivá barva	21
Obr. 10. Iridescentní pruh	22
Obr. 11. Mikrotext	22
Obr. 12. Rozdíl v letopočtu a podpisu	24
Obr. 13. Rozdíl v iridescentních pružích, sériových písmenech a ochranných vláknech.....	25
Obr. 14. Rozdíl ve vodoznaku a ochranném proužku.....	25
Obr. 15. Rozdíl v ochranném proužku při použití POLE testeru.....	26
Obr. 16. Rozdíl v soutiské značce a rozdíly viditelné v ultrafialovém světle.....	26
Obr. 17. Rozdíly viditelné v ultrafialovém světle.....	27
Obr. 18. Rozdíly viditelné v ultrafialovém světle.....	27

